

Розділ 3. НАУКОВІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

ВІДБІР ТА СПОРТИВНА ОРІЄНТАЦІЯ ДІТЕЙ І ПІДЛІТКІВ У РІЗНИХ ВИДАХ СПОРТИВНИХ ІГОР (НА ПРИКЛАДІ БАСКЕТБОЛУ, ВОЛЕЙБОЛУ, ГАНДБОЛУ)

ПЕТУШИНСЬКИЙ БОГДАН

Івано-Франківський коледж фізичного виховання

На порозі ХХІ століття проблема відбору перспективних спортсменів активно розробляється у різних країнах світу, як одна з актуальних проблем спортивної діяльності, яка сприяє підвищенню ефективності підготовки спортивного резерву. Від успішного рішення цієї проблеми залежить рівень розвитку спортивної діяльності в Україні, успіхи її представників на змаганнях.

В спортивній науці і практиці проведена велика праця з наукового обґрунтування теорії та методики відбору та спортивної орієнтації юних спортсменів. У багатьох дослідженнях висунуто немало цінних наукових положень з відбору та спортивної орієнтації дітей та підлітків до занять різними видами спортивних ігор.

Але деякі аспекти і питання відбору і спортивної орієнтації дітей до занять спортивними іграми, на наш погляд, вивчені недостатньо глибоко.

Цей процес являється складною і багатогранною проблемою спортивного тренування. Тому він знайшов своє відображення в наукових дослідженнях в області спортивної педагогіки, вікової і спортивної фізіології.

Можна зробити висновок, що дослідження, спрямовані на вивчення і розробку методики відбору і спортивної орієнтації дітей і підлітків в різних видах спортивних ігор є актуальними в теорії і практиці спортивних ігор.

Своєчасне виявлення структури зовнішніх і внутрішніх факторів спортивної орієнтації дітей і підлітків, кількісних і якісних характеристик спортивного інтересу і рухових здібностей, їх взаємозв'язку дозволить:

- розробити методику спортивної орієнтації в різних видах спортивних ігор (на прикладі баскетболу, волейболу, гандболу);

- більш цілеспрямовано впливати на формування спортивного інтересу у дітей і підлітків в процесі відбору і спортивної орієнтації до занять спортивними іграми.

На жаль, критеріїв оцінки перспективності спортсмена дуже мало. Досвід опрацювання аналогічних досліджень в других видах спорту підказує, що на шляху вирішення даної проблеми необхідно

перш за все отримати певну фактичну інформацію про такі параметри багаторічного спортивного шляху гравця:

- терміни початку спортивної спеціалізації;
- терміни виконання розрядних нормативів;
- терміни досягнення найвищих спортивних результатів;
- конкретні дані про зікову динаміку показників фізичного розвитку.

Піднявши таку проблему ми поставили мету розробити і науково обґрунтувати нову методичку відбору і спортивного орієнтування дітей і підлітків у різних видах спортивних ігор (на прикладі баскетболу, волейболу і гандболу).

В процесі дослідження ми використовували такі методи, як вивчення, узагальнення і аналіз науково-методичної літератури, досвід практичної роботи тренерів і вчителів фізичного виховання, опитування і анкетування, педагогічне спостереження.

В попередніх дослідженнях ми вимірювали морфо-функціональні показники, комплексно реєстрували технічні і фізичні дані.

Після проведення попередніх досліджень ми можемо зробити висновок, що більшість тренерів та вчителів фізичної культури не цілеспрямовано впливають на формування спортивного інтересу у дітей в процесі відбору, а запропоновані тести дозволять розробити систему оцінки здібностей дітей та підлітків до занять різними видами спортивних ігор.

БІОЛОГІЧНІ КРИТЕРІЇ ВІДБОРУ ЮНИХ БАСКЕТБОЛІСТОК

ТИМОШЕНКО ОЛЕКСІЙ

Український державний університет фізичного виховання і спорту

Аналіз науково-методичної літератури останніх років показує, що питанню відбору дівчаток у спорті приділяється велика увага (Волков В.М., Філін В.П., 1983; Булгакова Н.Ж., 1986; Волков Л.В., 1988; Іванів В.П., Чуча Н.І., 1992; Давидов В.Ю., 1995 та інші).

Ігрова ефективність залежить від просторово-часової точності змагальних дій, які в свою чергу, зумовлюються морфо-функціональними і психофізичними особливостями розвитку організму. Відомо, що ця залежність в різних вікових періодах, особливо в передпубертатному і пубертатному, змінюється в залежності від інтенсивності біологічного дозрівання дівчаток-підлітків.

З метою визначення вікових особливостей і динаміки розвитку спеціалізованих рухових навичок дівчаток, які займаються баскетболом, були проведені дослідження. В них брали участь дівчатка 10-14 років (п'ять вікових груп), які займаються в ДЮСШ на відділенні ба-